

TARTALOM

1.ELŐSZÓ	5
2. Általános tudnivalók az Európai Parlamenti választásról	7
2.1. Az európai parlamenti választásra vonatkozó jogszabályok.....	7
2.2. Választójog az európai parlamenti választáson	7
2.3. Az európai parlamenti választás rendszere.....	9
2.4. A szavazás ideje	9
2.5. Választási szervek az európai parlamenti választáson.....	10
2.6. A külképviseleti névjegyzék	11
2.7. Az eredmény megállapítása az európai parlamenti választáson	14
2.8. A külképviseleti szavazás megrendezésének törvényi feltételei.....	14
3. A külképviseleti választási iroda	15
3.1. A külképviseleti választási iroda tagjai	15
3.2. A külképviseleti választási iroda feladatai	16
3.2.1. <i>Feladatok a szavazás napját megelőzően</i>	16
3.2.2. <i>A külképviseleti választási iroda feladatai a szavazás napján</i>	18
3.2.2.1. Feladatok a szavazás megkezdése előtt	18
3.2.2.2. Feladatok a szavazás alatt	19
3.2.3. <i>Feladatok a szavazás napját követően</i>	24
3.2.3.1. A szavazóköri jegyzőkönyv megtekinthetőségének biztosítása.....	24
3.2.3.2. A szavazóköri jegyzőkönyv OVI-hoz szállítása	24
4. A külképviseleten működő szavazatszámláló bizottság	25
4.1. A külképviseleten működő szavazatszámláló bizottság tagjai.....	25
4.1.1. <i>A külképviseleten működő szavazatszámláló bizottság választott tagjai</i>	25

4.1.2. A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság megbízott tagjai.....	27
4.1.3. A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottsági tagokra vonatkozó összeférhetlenségi szabályok.....	28
4.2. A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság feladatai.....	29
4.2.1. Feladatok a szavazás napja előtt	29
4.2.1.1. A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság alakuló ülése, és tagjainak eskütétele.....	29
4.2.1.2. A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság elnökének feladata a szavazást megelőzően.....	29
4.2.2. Feladatok a szavazás napján	30
4.2.2.2. A szavazás menete	32
4.2.3. Feladatok a szavazást követően	44
5. Függelék.....	45

ELŐSZÓ

A 2003. december 15-én megalkotott, az Európai Parlament tagjainak választásáról szóló törvény – amely egyúttal módosította a választási eljárásról szóló törvényt is – az Alkotmány 2002. évi módosításával összhangban biztosítja, hogy a választópolgár választójogát a szavazás napján ne csak Magyarországon területén gyakorolhassa.

A külföldön történő szavazás gyakorlati megvalósítására először az Európai Parlament tagjainak 2004. évi választásán nyílik lehetőség.

Az Európai Parlament tagjainak választásáról szóló törvény értelmében a szavazásra külföldön a Magyar Köztársaság nagykövetségein kerül majd sor, a belföldi szavazással azonos módon, az ott felállított szavazóköri körökben.

A külföldi szavazás számos új kihívást, feladatot jelent a választás lebonyolításában közreműködő tisztviselők számára. A külképviseleti szavazás lebonyolításához új típusú választási szervek – külképviseleti választási irodák és külképviseleten működő szavazatszámoló bizottságok – kerülnek létrehozásra.

Ez a füzet a külképviseleti választási szervek tagjai számára igyekszik segítséget nyújtani a munkájukhoz szükséges legfontosabb információk összegyűjtésével.

Budapest, 2004. március

Rytkó Emília

2. ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK AZ EURÓPAI PARLAMENTI VÁLASZTÁSRÓL

2.1. Az európai parlamenti választásra vonatkozó jogszabályok

Az európai parlamenti választáson való választójogosultságra vonatkozó szabályokat **a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló – 2002 decemberében módosított – 1949. évi XX. törvény 70. §-a** állapítja meg.

A választás anyagi jogi szabályait **az Európai Parlament tagjainak választásáról szóló 2003. évi CXIII. törvény** rendezi. Ez a törvény megállapítja az európai parlamenti választás speciális eljárási szabályait is, módosítva **a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvényt**.

A választási eljárásról szóló törvény végrehajtását a 2004. évi európai parlamenti választáson a belügyminiszter **6/2004. (II. 24.) BM rendelete** szabályozza. Az Európai Parlament tagjai választása eljárási határidőit és határnapjait a **8/2004. (III. 18.) BM rendelet** állapítja meg. A választás költségeinek normatíváiról, tételeiről, elszámolási és belső ellenőrzési rendjéről szóló belügyminiszteri rendelet kidolgozása folyamatban van.

2.2. Választójog az európai parlamenti választáson

Az európai parlamenti választáson a választójogosultság szabályait a Magyar Köztársaság Alkotmánya, valamint az Európai Parlament tagjainak választásáról szóló törvény rendezi.

A választójog feltételei

Az európai parlamenti választáson választó és választható az a személy, aki:

- magyar állampolgár, vagy az Európai Unió más tagállamának állampolgára,
- nagykorú,
- a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkezik, és
- nincs kizárva a választójog gyakorlásából.

A választójogból kizártak köre

Nincs választójoga annak, aki jogerős ítélet alapján:

- a cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság, illetőleg
- a közügyek gyakorlásától eltiltás hatálya alatt áll;
- szabadságvesztés büntetését, vagy
- büntetőeljárásban elrendelt intézeti kényszergyógykezelését tölti.

Az Európai Unió más tagállamának a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező nagykorú állampolgára akkor sem választhat vagy választható, ha az állampolgársága szerinti államban kizárták e jog gyakorlásából.

A választójog gyakorlása az Európai Unióban az európai parlamenti választások során

Az európai uniós irányelvek értelmében, ha valamely európai uniós tagállam állampolgára huzamosabb ideig valamely más tagállam területén él, és ott lakóhelyet létesít, akkor lehetősége van arra, hogy abban az országban szavazzon az európai parlamenti választásokon. Az európai parlamenti választások során a választópolgár választójogát csak egy tagállamban gyakorolhatja. Annak érdekében, hogy a választópolgár a választójogát másik tagállamban gyakorolni tudja, kérnie kell a felvételét az adott tagállam választói

névjegyzékébe. Ezt követően a névjegyzékbe vétel helye szerinti tagállam illetékes hatósága értesíti az uniós választópolgár állampolgársága szerinti állam illetékes hatóságát annak érdekében, hogy ott az uniós polgárt törölni tudják a névjegyzékről.

2.3. Az európai parlamenti választás rendszere

Az Európai Parlamentben a Magyar Köztársaság számára fenntartott képviselői helyek száma 24, ennyi mandátumot szerezhettek meg a Magyarországon megrendezésre kerülő európai parlamenti választáson induló listák.

A választás során a Magyar Köztársaság területe egy választókerületet alkot. A választás arányos választási rendszerben, zárt listás szavazással történik.

Listát csak a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló törvény szerint bejegyzett pártok állíthatnak. A listaállításhoz legalább 20 000 választópolgár ajánlása szükséges. Közös lista állítására van lehetőség, azonban ugyanaz a párt csak egy listát állíthat. (Ha a párt részt vesz közös lista állításában, önálló listát nem állíthat, illetőleg önálló lista állítása esetén sem vehet részt közös lista állításában.)

A mandátumhozjutási küszöb 5 %, azaz csak azok a listák vehetnek részt a mandátumok elosztásában, amelyek az összes leadott érvényes szavazatnak több, mint az 5 %-át megszerezték. A mandátumok kiosztása d'Hondt módszerrel történik. A listáról a jelöltek a pártok által bejelentett sorrendben juthatnak mandátumhoz.

2.4. A szavazás ideje

A szavazás napja és időtartama az egyes nagykövetségeken eltérő. A választási eljárásról szóló törvény az időeltolódásból adódó nehézségeket olyan szabályozással küszöböli ki, melynek értelmében a szavazásnak minden

nagykövetségen helyi idő szerint nappal kell történnie úgy, hogy a szavazás legkésőbb magyar idő szerint 19 órára befejeződjön.

Erre tekintettel a jogalkotó az alábbi módon állapította meg a szavazás napját és idejét a nagykövetségeken.

A szavazás napja

Fő szabály, hogy a szavazásra a nagykövetségeken a magyarországi szavazás napján kerül sor (**2004. június 13.**). Ettől eltérnek az amerikai kontinensen található nagykövetségek, ahol a szavazás a magyarországi szavazás napját megelőző napon történik (**2004. június 12.**).

A szavazás időtartama

Fő szabály szerint a szavazás a nagykövetség fogadó államában helyi idő szerint 6 órától 19 óráig tart. Ez alól kivételnek számítanak a greenwich-i időzónában található nagykövetségek, továbbá egyes afrikai külképviseletek:

- a szavazás helyi idő szerint 17 órakor fejeződik be Marokkóban (Rabat);
- a szavazás helyi idő szerint 18 órakor fejeződik be Írországbán (Dublin), az Egyesült Királyságban (London), Portugáliában (Lisszabon), Nigériában (Abuja) és Tunéziában (Tunisz).

A szavazás idejét az egyes nagykövetségeken az *1. számú mellékletben* foglalt táblázat tartalmazza.

2.5. Választási szervek az európai parlamenti választáson

Az európai parlamenti választás során a külföldön tartózkodó választópolgároknak lehetőségük lesz arra, hogy szavazataikat leadhassák a Magyar Köztársaság nagykövetségein (a konzulátusokon nincs szavazás). Ennek megfelelően a nagykövetségeken választási irodák (KüVI) és szavazatszámláló bizottságok (KSZSZB) kerülnek felállításra.

Az európai parlamenti választáson a következő választási bizottságok működnek:

- szavazatszámláló bizottság;
- külképviseleten működő szavazatszámláló bizottság;
- az egy szavazókörral rendelkező településen a szavazatszámláló bizottság feladatait ellátó helyi választási bizottság;
- területi választási bizottság;
- Országos Választási Bizottság

A választáson működő választási irodák az alábbiak:

- helyi választási iroda;
- külképviseleti választási iroda;
- országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda;
- területi választási iroda;
- Országos Választási Iroda.

2.6. A külképviseleti névjegyzék

A választói névjegyzék azon személyek adatait tartalmazza, akik az adott szavazókörrben választójoggal rendelkeznek. A választói névjegyzéket a helyi választási iroda (HVI) vezetője, a települési jegyző állítja össze a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adatai, továbbá a választójoggal nem rendelkező személyek nyilvántartása alapján. A választójoggal rendelkező állampolgárok a névjegyzékbe-vételükről **április 16-ig** a lakóhelyükön értesítést kapnak. A választói névjegyzék elkészítését követően a HVI vezetője azt a szavazás napjáig továbbvezeti, tehát felveszi az időközben választójogot szerzett személyeket, illetőleg törli az azt elvesztőket.

A külképviseleten kizárólag azok a személyek szavazhatnak, akik szerepelnek a külképviseleti névjegyzéken. A külképviseleti névjegyzékre való felvételt a HVI vezetőjétől lehet kérni a szavazást megelőző 30. napig, tehát **2004. május 14-ig**.

A kérelmet a lakóhely szerint illetékes helyi választási iroda vezetőjének kell benyújtani személyesen vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt meghatalmazással rendelkező meghatalmazott útján. A kérelem ajánlott levélben is benyújtható, úgy, hogy az legkésőbb **2004. május 14-ig** megérkezzen a helyi választási irodába. A kérelem mintáját a *2. számú melléklet* tartalmazza.

A kérelemről a HVI vezetője haladéktalanul dönt. Amennyiben a helyi választási iroda vezetője felveszi a kérelmezőt a külképviseleti névjegyzékbe, ezzel egyidejűleg törli a lakóhely szerinti névjegyzékből. A helyi választási iroda vezetője a külképviseleti névjegyzékbe-vételről, illetve a külképviseleti névjegyzékbe-vétel elutasításáról a választópolgárt értesíti.

A HVI vezetőjének a külképviseleti névjegyzékbe való felvétel iránti kérelmet elutasító döntésével szemben a választópolgár az értesítés kézhezvételétől számított 3 napon belül a döntést hozó HVI vezetőhöz kifogás nyújthat be. A kifogásról a HVI vezetője három napon belül dönt.

A kifogást elutasító döntés az annak közlésétől számított három napon belül támadható meg, ezért a HVI vezetője kifogást elutasító döntéséről haladéktalanul értesíti a választópolgárt. A döntés ellen a választópolgár a lakóhelye szerinti helyi bíróságnál, Budapesten a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál élhet kifogással. A bíróság a jogorvoslat iránti kérelemről három napon belül dönt és döntéséről haladéktalanul értesíti a választópolgárt és a helyi választási iroda vezetőjét.

A külképviseleti névjegyzék (*3. számú melléklet*) tartalmazza a külképviselet megnevezését, valamint a választópolgárok következő adatait:

- családi és utónév;
- születési családi és utónév;
- személyi azonosító, ennek hiányában tartózkodási jogosultságot igazoló okmány száma és érvényességi ideje;
- születési hely és idő;

- anyja születési családi és utóneve; valamint
- magyarországi lakóhely.

A külképviseleti névjegyzék adatait a HVI vezetője küldi meg az Országos Választási Irodának **2004. május 23-ig**.

Amennyiben valamelyik nagykövetségre senki nem kérte a névjegyzékbe történő felvételét, oda nem kerül szavazatszámláló bizottság megválasztásra és kiutaztatásra. Ha azonban egyetlen választópolgár is felkerül a külképviseleti névjegyzékre, a külképviseleten működő szavazatszámláló bizottságot létre kell hozni, amelynek tagjai ezt követően szintén kérhetik a külképviseleti névjegyzékbe való felvételüket. A pótlólagos névjegyzékbe-vételi határidő **2004. május 29.**; a névjegyzékbe-vételt szintén a helyi választási iroda vezetőjénél kell kérni. A pótlólag névjegyzékbe vett külképviseleti szavazatszámláló bizottsági tagokról és póttagokról **2004. június 4-ig** ad tájékoztatást a HVI vezetője az Országos Választási Irodának.

A külképviseleti névjegyzéket külképviseletenkénti bontásban a HVI vezetőktől megkapott adatok alapján technikailag az Országos Választási Iroda állítja össze. A külképviseleti névjegyzékeket az OVI a kiutazás előtt átadja az adott külképviseleten működő szavazatszámláló bizottság elnökének, aki azt személyesen viszi magával a külképviseletre.

Az Országos Választási Iroda által elkészített külképviseleti névjegyzéket sem a külképviseleten működő szavazatszámláló bizottság, sem a külképviseleti választási iroda nem módosíthatja. Ez praktikusán azt jelenti, hogy **amennyiben valaki időben nem kérte a külképviseleti névjegyzékbe való felvételét, a külképviseleten működő szavazatszámláló bizottság pótlólag, a helyszínen, még a megfelelő dokumentumok bemutatása esetén sem veheti fel a külképviseleti névjegyzékre.**

2.7. Az eredmény megállapítása az európai parlamenti választáson

A választás eredményét az Országos Választási Bizottság állapítja meg a szavazatszámláló bizottságok és a külképviseleten működő szavazatszámláló bizottságok jegyzőkönyvei alapján.

2.8. A külképviseleti szavazás megrendezésének törvényi feltételei

A külképviseleti szavazás megrendezésének törvényi feltétele, hogy a fogadó állam hozzájáruljon ahhoz, hogy a nagykövetségen szavazást lehessen tartani.

A külképviseleti szavazás további feltétele, hogy legyen legalább egy választópolgár, aki kéri a felvételét az adott nagykövetség külképviseleti névjegyzékébe, ellenkező esetben ott nem kerül sor szavazásra.

3. A KÜLKÉPVISELETI VÁLASZTÁSI IRODA

3.1. A külképviseleti választási iroda tagjai

A szavazatszámoló bizottságok kivételével minden választási bizottság mellett, így az európai parlament tagjainak választásán minden külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság mellett külképviseleti választási iroda működik. A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság adminisztratív feladatainak ellátását a jegyzőkönyvvezető segíti.

Mint minden választási irodának, a KüVI-nek is elsődleges feladata a választások előkészítésével, szervezésével, lebonyolításával kapcsolatos állami feladatok elvégzése.

E feladat lehető legszakoszerűbb teljesítése érdekében a külképviseleti választási iroda tagjai olyan személyi körből kerülnek ki, amely garantálja a választás szakmailag kifogástalan lebonyolítását.

A külképviseleti választási iroda tagjává, illetőleg vezetőjévé köztisztviselő, közalkalmazott, illetőleg a diplomáciai képviselet személyzetének magyar állampolgár tagja bízható meg.

A külképviseleti választási iroda vezetőjét és tagjait az Országos Választási Iroda vezetője az Európai Parlament tagjai választásának időtartamára bízta meg. A külképviseleti választási iroda vezetője és tagjai az Országos Választási Iroda vezetője előtt esküt tesznek.

3.2. A külképviseleti választási iroda feladatai

3.2.1. *Feladatok a szavazás napját megelőzően*

A külképviseleti választási iroda tevékenysége speciális jellegű annyiban, hogy a helyi választási iroda feladatkörének ugyan csak egy részét végzi, ám a nagykövetségek elhelyezkedéséből adódóan további, sajátos feladatok végrehajtása válik a külképviseleteken szükségessé. E feladatokat a KüVI az Országos Választási Irodával szoros együttműködésben végzi.

A szavazás előkészítésével kapcsolatos legfontosabb feladatok az alábbiak.

- A külképviseleti választási iroda gondoskodik a megfelelő szavazóhelyiség biztosításáról és a tartalékhelyiség kijelöléséről, továbbá a szavazáshoz szükséges technikai feltételek, valamint a szavazóhelyiség felszerelésének megteremtéséről.
 - A törvényben rögzített **tárgyi feltételek:**
 - legalább egy szavazófülke,
 - a szavazófülkében toll,
 - legalább egy zárható urna.
 - A választás zökkenőmentes lebonyolításához szükségesek az alábbi **technikai feltételek:**
 - a KSZSZB munkájához megfelelő mennyiségű szék és asztal biztosítása,
 - a szavazóhelyiség megfelelő megvilágítása, különös tekintettel a szavazófülkében lévő fényviszonyokra,
 - a bizottság tevékenységének ellátásához telefon, esetleg faxkészülék,
 - a hirdetmények, eligazító táblák megfelelő tájékoztatást adjanak a választópolgároknak,

- az épületen belüli eligazítás megfelelő legyen,
- a szavazóhelyiség az eseményhez méltó legyen.

A szavazóhelyiségben kampányt folytatni tilos, ezért sem a szavazóhelyiségben, sem annak előterében nem lehet olyan tárgy, jelkép, jelvény, dekoráció, amely a választópolgárokat befolyásolná döntésükben!

▪ **A szavazáshoz szükséges további feltételek:**

- Szavazólap-kötegelő csík,
- urnazáró címke,
- szavazóköri pecsét,
- esetleges áramszünet esetére elemlámpa, gyertya.

Az egyéb eszközöket (pl. papír, íróeszköz) a KSZSZB-nek olyan mennyiségben kell megkapnia, hogy a szavazás zavartalansága, az eredmény-megállapítás törvényessége biztosítva legyen.

- A külképviseleti választási iroda vezetője gondoskodik a KSZSZB azon tagjainak eskütételéről, akik korábban még nem tettek esküt az OVB elnöke előtt.
- A külképviseleti választási iroda gondoskodik a fogadó államon belüli lakossági tájékoztatásról. Ennek keretében az érdeklődők részére szórólapokat, nyomtatványokat biztosít; amennyiben van rá lehetőség újsághirdetés útján tájékoztatja a külföldön tartózkodó választópolgárokat; a személyesen érdeklődő választópolgárokat személyesen informálja.
- A külképviseleti választási iroda gondoskodik a külképviseleten működő szavazatszámláló bizottság választott tagjai és póttagja fogadó államon belüli közlekedésének és szállásának biztosításáról. (Ebbe beleértendő az érkezés-elutazással kapcsolatos időpont-egyeztetés, a reptér-követség-

szálloda transzfer költségeinek biztosítása, és a fogadó államon belüli közlekedés megszervezése)

- A külképviseleti választási iroda vezetője szavazatszámláló bizottság elnökétől annak megérkezését követően átveszi a külképviseleti névjegyzéket, a szavazólapokat és a többi választási iratot, és azokat a szavazás napjáig biztonságos helyen tárolja.
- A külképviseleti választási iroda vezetője a szavazás napja előtti napon ellenőrzi, hogy a szavazóhelyiségben minden feltétel adott-e a szavazáshoz.

3.2.2. A külképviseleti választási iroda feladatai a szavazás napján

3.2.2.1. Feladatok a szavazás megkezdése előtt

a) A nyomtatványok, egyéb eszközök átadása

A külképviseleti választási iroda vezetője a szavazás napján 5.00 órakor a szavazóhelyiségben átadja a szavazatszámláló bizottság elnöke részére a nyomtatványokat és az egyéb eszközöket, és elismervényt (4. számú melléklet) állít ki, melyet aláírat a szavazatszámláló bizottság elnökével.

b) A szavazóhelyiség berendezése

A jegyzőkönyvvezető 5.30-ig a szavazatszámláló bizottsággal közösen a szavazóhelyiségben számba veszi a szavazólapokat, nyomtatványokat, és ellenőrzi, hogy a szavazás egyéb feltételei (például: szavazófülke, golyóstollak) a törvényi előírásnak megfelelően rendelkezésre állnak-e. Amennyiben a bizottság szabálytalanságot, zavaró eseményt észlel, megszüntetése érdekében intézkedik.

Helyi idő szerint 5.00 órától 6.00 óráig, tehát a szavazás megkezdéséig a KSZSZB és a KüVI tagjain kívül senki sem tartózkodhat a szavazóhelyiségben!

c) A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság kiegészítése

Amennyiben 5.30 óráig a szavazatszámoló bizottság tagjai nem jelentek meg a határozatképességhez szükséges létszámban (tehát nincs jelen legalább 3 fő), a külképviseleti választási iroda vezetője gondoskodik a szavazatszámoló bizottságba a póttag bevonásáról. **A szavazatszámoló bizottságot kizárólag a póttaggal lehet kiegészíteni.**

3.2.2.2. Feladatok a szavazás alatt

A szavazás és a szavazatszámolás időtartama alatt a szavazatszámoló bizottság mellett a külképviseleti választási iroda egy tagja jegyzőkönyvvezetőként működik. A jogszabályok az egyes szavazással kapcsolatos feladatokat megosztják a külképviseleti választási iroda vezetője és a jegyzőkönyvvezető között.

a) A külképviseleti névjegyzék kezelése

A jegyzőkönyvvezető gondoskodik a külképviseleti névjegyzék kezeléséről.

Az ezzel kapcsolatos legfontosabb szabály, hogy a külképviseleti névjegyzék nem módosítható! Arra újabb személyt felvenni, vagy arról törölni nem lehet!

A külképviseleten szavazni kívánó választópolgár a szavazóhelyiségbe történő belépését követően a szavazatszámoló bizottság előtt igazolja személyazonosságát. A jegyzőkönyvvezető a KSZSZB elnökének jelenlétében megkeresi a választópolgár nevét a külképviseleti névjegyzéken, majd

megmutatja a választópolgárnak az aláírásra rendelkezésre álló rovatot, ahol a választópolgár aláírásával igazolja, hogy a szavazólapot átvette.

A külképviseleti névjegyzék személyes adatokat tartalmaz. Erre tekintettel az abba való betekintésre csak a szavazatszámláló bizottság és a külképviseleti választási iroda tagjai, továbbá saját személyes adatai tekintetében az érintett választópolgár jogosult. Abból semmilyen más adatot kiszolgáltatni nem lehet.

A nagykövetségen kizárólag az a választópolgár szavazhat, aki előzetesen felvételét kérte a külképviseleti névjegyzékre, és oda felvételre is került. A jegyzőkönyvvezető feladata tájékoztatást adni a szavazatszámláló bizottságnak arról, hogy a szavazni kívánó személy szerepel-e a külképviseleti névjegyzéken.

A külképviseleten való szavazás jogának szempontjából mellékes az a tény, hogy a választópolgár a külképviseleti szavazóköri igazolni tudja, hogy a választójog feltételei esetében fennállnak. A törvény ugyanis megköveteli, hogy a szavazni kívánó személy szerepeljen a külképviseleti névjegyzéken.

Ha a választópolgár kifogásolja, hogy a kézjeggyével el kell látnia a névjegyzéket, célszerű őt külön tájékoztatni azért, hogy a többi szavazópolgárt a szavazásban ne akadályozza. Ilyenkor a KSZSZB elnöke tájékoztatja őt arról, hogy az aláírás célja a kétszer (vagy többször) szavazás megakadályozása. Abban az esetben, ha a választópolgár a névjegyzéket nem hajlandó aláírni, a szavazólapot ettől függetlenül oda kell adni neki. Ilyen esetben az aláírás megtagadásának tényét a KSZSZB a névjegyzékre rávezeti, s két tagja aláírja.

b) A visszautasítottak jegyzékének vezetése

A visszautasítottak jegyzékére (5. számú melléklet) kell venni minden olyan személyt, aki a szavazatszámláló bizottság előtt a szavazás szándékával

megjelent, azonban a szavazatszámoló bizottság megállapította, hogy nem szerepel a névjegyzéken, vagy személyazonosságát nem tudta igazolni.

c) Rendkívüli események a szavazás során

A szavazás során történt rendkívüli eseményekről és a szavazatszámoló bizottság elnökének a rend fenntartása érdekében tett intézkedéseiről a bizottság jegyzőkönyvet (6. számú melléklet) állít ki. A szavazatszámoló bizottság kérésére a jegyzőkönyvvezető tölti ki a nyomtatványt.

A jegyzőkönyvben foglaltak tartalmának meghatározása kizárólag a szavazatszámoló bizottság jogosítványa, **a jegyzőkönyvvezető csak a jegyzőkönyvnek a bizottság iránymutatása szerinti kitöltésére jogosult és egyben köteles.** A jegyzőkönyvet a szavazatszámoló bizottság elnöke írja alá.

A jegyzőkönyvvezető a szavazás közben történt rendkívüli eseményről kiállított jegyzőkönyvet átadja a külképviseleti választási iroda vezetőjének, aki azt telefaxon haladéktalanul továbbítja az OVI-hoz.

d) A szavazóköri jegyzőkönyv kitöltése

A Ve. rendelkezései alapján a külképviseleteken kialakított szavazókörökben nem kell adatalapot kiállítani a szavazatok első összeszámlálását követően. A külképviseleten leadott szavazatok megszámlálásáról csak a végleges eredményt tartalmazó jegyzőkönyvet kell elkészíteni.

Célszerű, hogy a jegyzőkönyv kitöltése előtt a KSZSZB saját magát is ellenőrizve többször számolja át a szavazatokat és a számlálások számát a jegyzőkönyvben is tüntessék fel a megfelelő rovatban.

A jegyzőkönyvet csak tollal lehet kitölteni!

A jegyzőkönyvet a szavazatszámoló bizottság mellett működő jegyzőkönyvvezető a bizottság döntései alapján tölti ki. A jegyzőkönyvvezető

feladata a pontos, teljes kitöltés, valamint annak ellenőrzése, hogy a jegyzőkönyvet mindenki aláírta.

A jegyzőkönyvet három példányban kell elkészíteni. Az 1. és 2. számú példányokat, valamint a melléleteket* a szavazatszámoló bizottság elnöke szállítja az Országos Választási Irodához. A 3. számú példány a nagykövetségen – a szavazás magyarországi lezárását követő – 3 napig megtekinthető.

A szavazóköri jegyzőkönyv (7. számú melléklet) egyes rovatainak kitöltésével kapcsolatosan az alábbiakra kell figyelni:

- A szavazás kezdetének a szavazás helye szerinti azon időpontot kell beírni, amikor a szavazóhelyiség kinyitott. (A oldal)
- „I” rovat: az érvénytelen szavazólapok és az érvénytelen szavazatot tartalmazó szavazólapok számát össze kell adni (a gyakorlatban ez azt jelenti, hogy az „I” rovatba az érvényes szavazatot nem tartalmazó szavazólapok számát kell feltüntetni): a szavazat és a szavazólap érvénytelenségéről lásd a 4.2.2.2. fejezet k) pontját. (B oldal)
- a „B” és „C” rovatba szám nem kerülhet, ugyanis a külképviseleti névjegyzékre a szavazás napján senkit nem lehet felvenni és onnan senkit nem lehet törölni: ezekbe a rovatokba „-„ jelet kell tenni. (B oldal).

e) A szavazóköri jegyzőkönyv ellenőrzése

A jegyzőkönyvvezető a szavazóköri jegyzőkönyvet átadja a külképviseleti választási iroda vezetőjének, aki jogi és számszaki szempontból leellenőrzi azt. Ha a külképviseleti választási iroda vezetője a szavazóköri jegyzőkönyv hibás kitöltését észleli, visszaadja azt a szavazatszámoló bizottságnak. Ha

* **Melléletek:** – visszautasítottak jegyzéke;
– jegyzőkönyv a szavazás közben előforduló fontosabb eseményekről, valamint a szavazatszámoló bizottság elnökének a rend fenntartása érdekében tett intézkedéseiről

külképviseleti választási iroda vezetője a rovatok kitöltését rendben találja, akkor a szavazóköri jegyzőkönyvet telefaxon továbbítja az OVI-nak.

Az Országos Választási Iroda a telefaxon megkapott szavazóköri jegyzőkönyvet újból leellenőrzi és értesíti a külképviseleti választási iroda vezetőjét arról, hogy a jegyzőkönyv rovatainak kitöltése pontos-e, számszakilag helyes-e és minden rovat kitöltésre került. Eddig az értesítésig a szavazatszámoló bizottságnak együtt kell maradnia, mert az esetleges hibákat a bizottságnak kell kijavítania!

f) A szavazóköri jegyzőkönyv másolatának átadása a KSZSZB tagjai részére

A Ve. szerint a szavazatszámoló bizottság megbízott tagjai jogosultak arra, hogy a jegyzőkönyvek egy másolati példányát a helyszínen megkapják. **Ha a sokszorosításra a nagykövetségen nincs megfelelő technikai eszköz, akkor a jegyzőkönyvet annyi további példányban kell kiállítani, ahányan azt a szavazatszámoló bizottság megbízott tagjai közül kérték.**

Mivel a szavazatszámoló bizottság megbízott tagjai a jegyzőkönyvek csak olyan másolati példányát kaphatják, amely megegyezik a végleges jegyzőkönyvvel, a sokszorosításra csak azt követően kerülhet sor, miután az Országos Választási Iroda visszajelezte a rovatok pontos kitöltésének tényét.

g) A választási iratok átadása a szavazatszámoló bizottság elnökének

A szavazás befejezését követően a külképviseleti választási iroda vezetője és a jegyzőkönyvvezető a szavazóköri jegyzőkönyv 1. és 2. példányait, azok mellékleteivel együtt, továbbá az egyéb választási iratokat (a felhasznált és a fel nem használt szavazólapokat, a külképviseleti névjegyzéket és a KSZSZB által hozott határozatokat) a szavazatszámoló bizottság elnöke részére átadja.

h) A külképviseleti választási iroda vezetőjének a szavazáshoz és a szavazatszámoláshoz kapcsolódó feladatai

A külképviseleti választási iroda vezetője

- a szavazás közben történt rendkívüli eseményről kiállított jegyzőkönyvet telefaxon továbbítja az OVI-hoz;
- a szavazás eredményét rögzítő jegyzőkönyvet telefaxon továbbítja az OVI-hoz;
- az külképviseleti SZSZB döntése ellen benyújtott kifogást telefaxon továbbítja az OVI-hoz.

A KüVI tájékoztatja az OVI-t a folyamat lezárásáról és értesítést küld a KSZSZB visszaindulásának időpontjáról, módjáról és a várható budapesti megérkezéséről.

FIGYELEM! Az OVB a végleges jogi eredményt csak a beérkezett eredeti jegyzőkönyvek alapján állapíthatja meg!

3.2.3. Feladatok a szavazás napját követően

3.2.3.1. A szavazóköri jegyzőkönyv megtekinthetőségének biztosítása

A KüVI vezetője gondoskodik a szavazás eredményét rögzítő jegyzőkönyv külképviseleten maradó példánya megtekinthetőségének biztosításáról: a szavazóköri jegyzőkönyv 3. számú példányát – kérésre – a külképviselet hivatalos helyiségében minden érdeklődő számára megtekintésre rendelkezésre bocsátja. **A megtekintés ideje alatt a külképviseleti választási iroda vezetője mindvégig jelen van.**

3.2.3.2. A szavazóköri jegyzőkönyv OVI-hoz szállítása

A megtekintésre rendelkezésre álló idő leteltét követően a külképviseleti választási iroda vezetője megszervezi a jegyzőkönyv biztonságos hazaszállítását az Országos Választási Irodához. Ennek pontos menetére vonatkozóan OVI vezetői intézkedés kerül kiadásra.

4. A KÜLKÉPVISELETEN MŰKÖDŐ SZAVAZATSZÁMLÁLÓ BIZOTTSÁG

4.1. A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság tagjai

A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság – a többi választási bizottsághoz hasonlóan – választott és delegált tagokból áll.

A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság határozatképességéhez három tagjának jelenléte szükséges.

4.1.1. A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság választott tagjai

a) A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság tagjainak választása

A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottságok választott tagjait és póttagjait az Országgyűlés választja meg. Személyükre a listát állító jelölő szervezetek tehetnek javaslatot úgy, hogy minden egyes külképviseletre egy-egy tagot jelölnek.

A jelölő szervezet a javaslatát egyetlen időpontban: a lista bejelentésével egyidejűleg teheti meg az Országos Választási Bizottság részére. A javaslat pótlására, kiegészítésére utólag nincsen lehetőség.

A jelöltek bejelentésére külön nyomtatvány áll rendelkezésre! (8. és 9. számú melléklet)

Ha az adott külképviseletre nincs elég jelölt, az Országos Választási Bizottság az országgyűlési egyéni választókerületi választási bizottságok és a több szavazókörrrel rendelkező települések helyi választási bizottságai e feladatra jelentkező választott tagjai és póttagjai közül javasol további személyeket.

A jelöltek közül az Országos Választási Bizottság sorsolással választja ki a külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság három tagját és egy póttagját 2004. május 19-ig.

Az Országos Választási Bizottság által az Országgyűlés elé terjesztett listáról az Országgyűlés egy szavazással, egyszerű többséggel dönt 2004. május 24-ig.

b) A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság választott tagjainak költségei és az utazás feltételei

A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottságok választott tagjainak és póttagjainak utazási és szállásköltsége az állami költségvetést terheli, az utazás további feltételeinek megteremtésére nézve azonban nem nyújt fedezetet.

Az utazás további feltételei:

Útlevel – az útlevel megléte feltétele a KSZSZB tagjai jelölésének. Egyes országok megkövetelik, hogy a területükre belépő személy útlevelének érvényessége a belépést megelőző, illetőleg az azt követő meghatározott idő teljes tartamára kiterjedjen.

Fontos megjegyezni, hogy a törvény értelmében a külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság tagja és póttagja nem élvez megkülönböztetett bánásmódot az útleveligénylés során, tehát a jelölő szervezet úgy kell kialakítsa javaslatát, hogy biztos legyen abban, hogy az általa jelölt személy rendelkezik a szükséges útiokmányokkal!

Vízum: számos ország, ahol a Magyar Köztársaság nagykövetséget tart fenn, megköveteli az országába történő belépés esetén a magyar állampolgároktól, hogy érvényes vízummal rendelkezzenek. A törvény értelmében a vízum beszerzése szintén a jelölt feladata.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy vízum igénylése esetén annak megszerzés országoként eltérő időt és költségeket vesz igénybe. Ezért nagyon fontos, hogy a jelölő szervezetek olyan jelölteket javasoljanak a külképviseleten működő szavazatszámoló bizottságba, akik vagy már rendelkeznek vízummal, vagy nincs ismert akadálya a megszerzésének. A külföldön beszerezhető vízumok biztosításához az Országos Választási Iroda – a Külügyminisztérium útján – segítséget nyújt.

A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság választott tagja és póttagja törvényes működésének feltétele, hogy megválasztása után esküt tegyen. A bizottság tagja az eskütétel helyszínén kapja meg az utazás részleteire vonatkozó pontos információkat.

A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság választott tagjának és póttagjának a fogadó államon belüli utaztatásról, illetőleg a szállás biztosításáról a külképviseleti választási iroda gondoskodik.

4.1.2. A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság megbízott tagjai

A választáson listát állító jelölő szervezetek a külképviseleten működő szavazatszámoló bizottságba a választott tagok mellé további egy-egy tagot bízhatnak meg 2004. május 21-ig (*10. számú melléklet*).

A választott és megbízott tagok jogai és kötelezettségei azonosak, azzal az eltéréssel, hogy a megbízott tagok költségei teljes mértékben a jelölő szervezetet terhelik.

A megbízott tagokra szintén vonatkoznak az útlevéllal és vízummal kapcsolatosan fentebb leírtak!

4.1.3. A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottsági tagokra vonatkozó összeférhetlenségi szabályok

Nagyon fontos! Nem lehet a külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság Országgyűlés által választott tagja és póttagja az alább felsoroltakon túl az sem, aki

- a listát állító jelölő szervezet tagja, valamint
- a listán szereplő jelölt hozzátartozója.

Ezen túlmenően a külképviseleten működő szavazatszámoló bizottsági tagokra és póttagokra vonatkozó összeférhetlenségi okok megegyeznek a belföldön működő szavazatszámoló bizottságok tagjaira vonatkozó rendelkezésekkel.

Ennek megfelelően nem lehet a külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság sem választott tagja és póttagja, sem valamely jelölő szervezet által megbízott tagja:

- a köztársasági elnök,
- állami vezető,
- közigazgatási hivatal vezetője,
- képviselő,
- megyei közgyűlés elnöke,
- polgármester,
- jegyző, főjegyző,
- választási iroda tagja,
- a választási bizottság illetékességi területén működő közigazgatási szerv köztisztviselője,
- a választókerületben induló jelölt.

Az olyan választási bizottságoknak, amelyek a jogorvoslati eljárásban egymással döntési, döntést felülbíráló kapcsolatba kerülhetnek, nem lehetnek tagjai az egymással hozzátartozói kapcsolatban álló személyek, tehát nem lehet

a KSZSZB tagja az a személy, aki az Országos Választási Bizottság valamelyik tagjának hozzátartozója.

4.2. A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság feladatai

4.2.1. Feladatok a szavazás napja előtt

4.2.1.1. A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság alakuló ülése, és tagjainak eskütétele

Az érintett külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság tagjai és póttagja eskütételének és az alakuló ülésnek az időpontjáról és helyéről a sorsolást követően az érintettek értesítést kapnak.

Nagyon fontos, hogy az alakuló ülésen minden tag és a póttag megjelenjen!

Ha azonban az alakuló ülésen valamely tag azért nem tud megjelenni, mert a külképviselet helye szerinti államban tartózkodik ebben az időpontban, akkor lehetősége van arra, hogy a külképviselet vezetője előtt tegye le az esküt, és majd a szavazás napján kapcsolódjon be a szavazatszámoló bizottság munkájába.

A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság az alakuló ülésen választja meg elnökét és az elnök helyettesét. Fontos szabály, hogy a külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság elnöke és annak helyettese csak az Országgyűlés által választott tagokból kerülhet ki.

4.2.1.2. A külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság elnökének feladata a szavazást megelőzően

A törvény értelmében a külképviseleti névjegyzéket, a szavazólapokat és az egyéb választási iratokat a külképviseleten működő szavazatszámoló bizottság elnöke juttatja el a külképviseletre. Ezeket az Országos Választási Iroda az elutazást megelőző napon átvételi elismervény *(4. számú melléklet)* ellenében

adja át a KSZSZB elnökének. A KSZSZB elnöke a külképviseletre történő megérkezésekor ezeket átadja a KüVI vezetőjének, aki gondoskodik annak biztonságos helyen történő tárolásáról.

4.2.2. Feladatok a szavazás napján

4.2.2.1. Előkészületek a szavazáshoz

A KSZSZB-nek a szavazás napján helyi idő szerint 5.00 órakor, a KüVI vezetőjével együttesen ellenőriznie kell a szavazóhelyiség kialakítását és a szavazáshoz szükséges feltételek meglétét.

Ezt követően a szavazás megkezdéséig a KSZSZB és a KüVI tagjain kívül senki sem tartózkodhat a szavazóhelyiségben!

a) A szavazóhelyiség ellenőrzése

Ellenőrizni kell, hogy biztosítottak-e a törvényben rögzített **tárgyi feltételek**:

- legalább egy szavazófülke,
- a szavazófülkében toll,
- legalább egy zárható urna.

A választás zökkenőmentes lebonyolításához szükségesek az alábbi **technikai feltételek**:

- a KSZSZB munkájához megfelelő mennyiségű szék és asztal biztosítása,
- a szavazóhelyiség megfelelő megvilágítása, különös tekintettel a szavazófülkében lévő fényviszonyokra,
- a bizottság tevékenységének ellátásához telefon, esetleg faxkészülék,
- a hirdetmények, eligazító táblák megfelelő tájékoztatást adjanak a választópolgároknak,
- az épületen belüli eligazítás megfelelő legyen,
- a szavazóhelyiség az eseményhez méltó legyen.

A szavazóhelyiségben kampányt folytatni tilos, ezért sem a szavazóhelyiségben, sem annak előterében nem lehet olyan tárgy, jelkép, jelvény, dekoráció, amely a választópolgárokat befolyásolná döntésükben!

Ha az ellenőrzés során a KSZSZB elnöke az előkészítésben hibát, hiányosságot észlel, azonnal tájékoztatja a KüVI vezetőjét, aki haladéktalanul gondoskodik a hiba megszüntetéséről, a hiányosság pótlásáról.

b) A szavazáshoz szükséges további feltételek megteremtése

A szavazás napján helyi idő szerint 5.30 órakor a KSZSZB elnöke a szavazóhelyiségben elismervény ellenében (*4. számú melléklet*) átveszi a választási iratokat a KüVI vezetőjétől, valamint az alábbi, a szavazás lebonyolításához szükséges felszerelési tárgyakat:

- szavazólap-kötegelő csík,
- urnazáró címke,
- szavazóköri pecsét,
- esetleges áramszünet esetére elemlámpa, gyertya.

Az egyéb eszközöket (pl. papír, íróeszköz) a KSZSZB-nek olyan mennyiségben kell megkapnia, hogy a szavazás zavartalansága, az eredmény-megállapítás törvényessége biztosítva legyen.

A szavazás feltételei megléténeknek ellenőrzését követően a KSZSZB előkészíti a szavazólapokat, a nyomtatványokat, valamint az urnákat a szavazáshoz.

Amennyiben 5.30 óráig a szavazatszámoló bizottság tagjai nem jelentek meg a határozatképességhez szükséges létszámban (tehát nincs jelen legalább 3 fő), a külképviseleti választási iroda vezetője gondoskodik a szavazatszámoló bizottságba a póttag bevonásáról. A szavazatszámoló bizottságot kizárólag a póttaggal lehet kiegészíteni.

4.2.2.2. A szavazás menete

a) A KSZSZB tagjainak viszonya

A KSZSZB elnöke határozza meg, hogy a szavazás menetében a bizottság tagjai milyen részfeladatokat látnak el. A bizottság megbízott tagjainak is részt kell vállalniuk a munkában, szerepük nem szorítkozik „megfigyelésre”. A KSZSZB munkáját úgy kell megszervezni, hogy az esetleges távollétek – étkezés stb.– ne akadályozzák a szavazás zökkenőmentes lebonyolítását.

A KSZSZB tagjainak szavazásához – amennyiben a névjegyzéken szerepel – a KSZSZB elnöke biztosítja a feltételeket.

b) Ki tartózkodhat a szavazóhelyiségben a szavazás alatt?

1. A szavazóhelyiség kinyitásától a szavazás szavazóköri eredményének megállapításáig a szavazóhelyiségben **folyamatosan** csak

- a KSZSZB tagjai,
- a jegyzőkönyvvezető,
- a sajtó képviselői, valamint
- az akkreditációval rendelkező nemzetközi megfigyelők tartózkodhatnak.

A sajtó képviselői külön engedély nélkül jelen lehetnek a szavazóhelyiségben, a KSZSZB munkáját azonban nem zavarhatják.

A szavazás napján nemzetközi választási megfigyelők megjelenésével is számolni lehet. A sajtó képviselőihez hasonlóan a nemzetközi választási megfigyelők is jelen lehetnek a KSZSZB munkájánál, tevékenységét azonban nem zavarhatják. Tanulmányozhatják a szavazás megkezdését és menetét, tájékoztatást kérhetnek, és jelen lehetnek a szavazatok megszámlálásánál is. Megfigyelési szándékukat a helyszínen a KSZSZB elnökének be kell jelenteniük és megfigyelői minőségüket akkreditációs kártyával kell igazolniuk.

A nemzetközi választási megfigyeléssel kapcsolatos tudnivalókról az Országos Választási Iroda vezetőjének intézkedése az irányadó.

2. A szavazóhelyiségben a választópolgárok **csak a szavazáshoz szükséges ideig** tartózkodhatnak. A választópolgárnak szavazata leadása után el kell hagynia a szavazóhelyiséget.

3. A közvéleménykutatók abba az épületbe **nem léphetnek be**, ahol a szavazóhelyiség van, és csak az épületből kijövőket kérdezhetik meg. A szavazás napján a közvéleménykutatás csak névtelen lehet és önkéntességen alapulhat.

c) Az elsőként szavazó választópolgár szerepe

A KSZSZB helyi idő szerint 6.00 órakor kinyitja a szavazóhelyiséget.

Az elsőként szavazó polgár nem lehet a KSZSZB tagja. Abban az esetben viszont, ha a szavazás befejezése előtt egy órával még nem érkezett meg az első szavazó, vagy csak a KSZSZB tagjai szerepelnek a névjegyzéken, az a KSZSZB tagja is lehet.

A KSZSZB az elsőként szavazó választópolgár jelenlétében megvizsgálja, hogy az urnák üresek-e, majd az urnákat urnazáró címkével lezárja és lepecsételi. Ellenőrzi, hogy az urnából a pecsét feltörése nélkül ne lehessen szavazólapot kivenni.

Valamennyi urna hitelesítését az elsőként szavazó választópolgár jelenlétében és közreműködésével kell elvégezni. A vizsgálat megtörténtét a szavazóköri jegyzőkönyvben fel kell tüntetni.

Ezt követően ki kell tölteni, és az urnánkban el kell helyezni egy-egy Ellenőrző lapot (*11. számú melléklet*), amely tartalmazza

- az elhelyezés időpontját,

- az elsőként szavazó választópolgár aláírását, és
- a KSZSZB tagjainak az aláírását.

d) A szavazás feltételei

Szavazni kizárólag személyesen lehet. A szavazóhelyiségben az a választópolgár szavazhat, aki

1. A külképviseleti névjegyzéken szerepel.

A külképviseleti névjegyzék nem módosítható: a szavazás napján a külképviseleti névjegyzékbe nem lehet senkit sem felvenni, sem abból törölni.

2. Személyazonosságát az erre alkalmas okmánnyal igazolja.

A külképviseleti szavazás során a névjegyzékben szereplő választópolgár a személyazonosságát a következő érvényes igazolványok bemutatásával igazolhatja:

- útlevéllal,
- a magyar hatóság által kiállított **személyazonosító igazolvánnyal** vagy,
- 2001. január 1-jét követően a magyar hatóság által kiállított (kártya formátumú) **vezetői engedéllyel**.

e) A visszautasítottak jegyzéke

Nem szavazhat, aki

- **nem** szerepel a külképviseleti névjegyzéken;
- aki **személyazonosságát** a megfelelő okmányokkal kétséget kizáróan **nem tudja igazolni**.

Ebben az esetben az állampolgárt fel kell venni a visszautasítottak jegyzékébe (5. számú melléklet). A visszautasítottak jegyzékét a jegyzőkönyvvezető a KSZSZB utasításai alapján tölti ki.

f) A szavazás menete

1. A szavazáson megjelent választópolgártól a KSZSZB elkéri a személyazonosság megállapítására alkalmas igazolványát, továbbá ellenőrzi, hogy szerepel-e a külképviseleti névjegyzéken. Amennyiben a választópolgár személyazonosságát igazolja, valamint a névjegyzékben szerepel, szavazhat.

FIGYELEM! A külképviseleti szavazás során a választópolgárnak – ellentétben a belföldön történő szavazással – nem kell igazolnia lakcímét!

2. Ha a KSZSZB a külképviseleti névjegyzékben megtalálja a polgár nevét, a szavazólapot a hivatalos bélyegzővel – a választópolgár jelenlétében – lebélyegzi, és a hozzá tartozó borítékkal átnyújtja a választópolgárnak.

FIGYELEM! A bélyegző hiánya a szavazat érvénytelenségét eredményezi. A szavazólapot a választópolgár jelenlétében szabad csak lebélyegezni!

3. A választópolgár a névjegyzék aláírásával igazolja, hogy a szavazólapot átvette.

Ha a választópolgár kifogásolja, hogy a kézjegyével el kell látnia a névjegyzéket, célszerű őt külön tájékoztatni, azért, hogy a többi választópolgárt a szavazásban ne akadályozza. Ilyenkor a KSZSZB elnöke tájékoztatja őt arról, hogy az aláírás célja a kétszer (vagy többször) szavazás megakadályozása. Abban az esetben, ha a választópolgár a névjegyzéket nem hajlandó aláírni, a szavazólapot ettől függetlenül oda kell adni neki. Ilyen esetben az aláírás megtagadásának tényét a KSZSZB a névjegyzékre rávezeti, s két tagja aláírja.

Az írásképtelen választópolgár helyett a KSZSZB két tagja írja alá a névjegyzéket.

4. A szavazólap és a boríték átnyújtása után a KSZSZB – ha ezt a választópolgár igényli – **elmagyarázza a szavazás módját**. A magyarázat nem tartalmazhat olyan agitációt, amely alkalmas a választópolgár döntésének befolyásolására!

A választópolgár figyelmét fel kell hívni, hogy érvényesen szavazni csak a hivatalos szavazólapon lehet, a lista neve feletti körbe tollal írt, egymást metsző két vonallal (tehát X vagy + jellel). A választópolgár tudtára kell adni, hogy a szavazófülkében talál tollat.

A szavazófülke a szavazás titkosságának biztosítására szolgál, annak használatára azonban senki nem kötelezhető.

A szavazólapok kitöltésének ideje alatt csak a szavazó tartózkodhat a szavazófülkében.

Az a választópolgár, aki nem tud olvasni, illetve akit testi fogyatékosága vagy egyéb ok akadályoz a szavazásban, más választópolgár – ennek hiányában a KSZSZB két tagjának együttes – segítségét igénybe veheti.

g) A szavazólap cseréje

Kitöltés után a választópolgár a szavazólapot borítékba teszi és az urnába helyezi. Ha az urnába helyezés előtt a választópolgár jelzi, hogy a szavazólapon hibát ejtett, annak kitöltését elrontotta, kérésére a bizottság elnöke a rontott szavazólap helyett újat ad. **A cserére egy esetben, csak az urnába helyezés előtt van mód. Az elrontott szavazólapot be kell vonni és a rontott szavazólapok számát a jegyzőkönyvben rögzíteni kell.**

h) A KSZSZB teendői rendkívüli esemény bekövetkezésekor

A KSZSZB elnöke felelős a szavazás napján a szavazóhelyiségben és környékén a rend fenntartásáért. Ennek érdekében hozott intézkedése mindenkire kötelező!

Rendkívüli eseménynek kell tekinteni minden olyan történést, amely a szavazás rendjének megzavarására irányul, gátolja a szavazás zökkenőmentes lebonyolítását, illetve amely nem tartozik a szavazás normális menetéhez.

A rendkívüli események súlyuk szerint két csoportba sorolhatók:

- 1.** Az egyik körbe azok tartoznak, amelyek a KSZSZB elnökének döntése nyomán gyorsan megszüntethetők, elháríthatók, így a szavazás folytatását nem veszélyeztetik (pl.: a rendbontó kivezetése a szavazóhelyiségből).

A teljesség igénye nélkül ilyenek lehetnek:

- rosszullet miatt mentőt kell hívni egy választópolgárhoz, esetleg a bizottság valamely tagjához,
- tűz üt ki, áramszünet következik be a szavazóhelyiségben,
- tettelesen bántalmaznak vagy megfenyegetik a KSZSZB tagját,
- választópolgárok összeverekednek a szavazóhelyiségben,
- kábítószeres vagy ittas személy akadályozza a választópolgárokat a szavazásban,
- kábítószeres vagy ittas személy inzultálja a KSZSZB tagjait,
- rendbontó személyek a szavazóhelyiség bútorzatát megrongálják, felborítják a szavazófülkét stb.

- 2.** Vannak olyan rendkívüli, elháríthatatlan események, amelyek miatt a szavazás lehetetlenné válik. Ilyenek többek között:

- ha haláleset történik a szavazóhelyiségben,

- ha KSZSZB tagjainak száma három alá csökken, és már nincs lehetőség a póttag igénybevételére;
- ha bombariadó van,
- ha vízbetörés, tűz, vagy olyan esemény van, hogy csak a tartalékhelyen lehet folytatni a szavazást.

Ilyen esetekben a szavazást fel kell függeszteni, az urnákat és az iratokat zárolni kell, és a felfüggesztés tényéről a KüVI vezetőjét haladéktalanul tájékoztatni kell. Bombariadó esetén a KüVI vezetője – a helyi viszonyoknak megfelelően – megteszi a probléma elhárításához szükséges lépéseket (például értesítési a rendőrséget, stb.).

A rendkívüli események tényének rögzítésére külön jegyzőkönyv (*6. számú melléklet*) áll rendelkezésre, melyet a KSZSZB utasításai alapján a jegyzőkönyvvezető tölt ki.

i) A szavazás lezárása

Fő szabály szerint a szavazás a nagykövetség fogadó államában helyi idő szerint **6 órától 19 óráig** tart. Ez alól kivételnek számítanak a greenwich-i időzónában található nagykövetségek, továbbá egyes afrikai külképviseletek:

- a szavazás helyi idő szerint **17 órakor** fejeződik be Marokkóban (Rabat);
- a szavazás helyi idő szerint **18 órakor** fejeződik be Írországból (Dublin), az Egyesült Királyságból (London), Portugáliából (Lisszabon), Nigériából (Abuja) és Tunéziából (Tunisz).

(A szavazás idejét az egyes nagykövetségeken az *1. számú mellékletben* foglalt táblázat tartalmazza.)

A szavazás befejezésekor a KSZSZB elnöke a szavazóhelyiséget bezárja. Azok a választópolgárok, akik a szavazóhelyiségben vagy annak előterében tartózkodnak, még szavazhatnak. Ezután a KSZSZB a szavazást lezárja. **A szavazás lezárása után szavazatot nem szabad elfogadni.**

A szavazást – a szavazásra rendelkezésre álló időtartam lejárta előtt – akkor is le kell zárni, ha a külképviseleti névjegyzéken szereplő valamennyi választópolgár leadta szavazatát!

j) A választás szavazóköri eredménye

A szavazás tisztaságának megőrzése, az eredmény megállapításának jogszerűsége megköveteli, hogy **a szavazóköri eredmény megállapítása folyamatosan, megszakítás nélkül történjen, és a bizottság együttesen számlálja meg a szavazatokat, töltsse ki és írja alá a jegyzőkönyvet, és mindaddig együtt maradjon, amíg a jegyzőkönyvek ellenőrzése be nem fejeződött.**

k) A szavazatszámolás

1. A KSZSZB először a **fel nem használt**, valamint a **rontott** szavazólapokat külön-külön kötegekbe foglalja, és a köteget lezárja úgy, hogy a pecsét megsértése nélkül szavazólapot ne lehessen kivenni, illetőleg betenni. Egyúttal elcsomagolja a fel nem használt borítékokat is.

FIGYELEM! Az urnákat nem szabad felnyitni, míg a fel nem használt és rontott szavazólapok kötegelése meg nem történt!

2. A KSZSZB **ellenőrzi az urna sértetlenségét.**

3. Ezt követően a KSZSZB **felbontja az urnát és**

- meggyőződik az **ellenőrző lap** meglétéről, majd **megszámolja** az urnában lévő szavazólapokat és összehasonlítja a megjelent szavazók számával.
- Ezt követően a KSZSZB **három csoportot képez** az urnából kivett szavazólapokból
 - érvénytelen szavazólapok,
 - érvényes szavazólapok,

- vitatott érvényességű szavazólapok (ha vannak ilyenek).

A szavazólap érvényességének megítélésére az alábbi előírások vonatkoznak:

- **Érvényesen szavazni** a hivatalos szavazólapon, a lista neve feletti körbe tollal írt két, egymást metsző vonallal lehet.

A szavazat érvényességét – ha egyéb feltételeknek megfelel – nem érinti, hogy a szavazólapon a jelöltek sorrendjét megváltoztatták, a listát vagy a jelölt nevét kihúzták illetve nevet hozzáírtak, vagy bármilyen egyéb megjegyzést tettek a szavazólapon.

- **Érvénytelen a szavazólap** ha a szavazó:
 - szavazatát bélyegző nélküli szavazólapon adta le;
 - egynél több listára szavazott;
 - egy listára sem szavazott;
 - nem lehet megállapítani, mely listára adta a szavazatát;
 - nem a jelölő szervezet neve feletti körben elhelyezett egymást metsző két vonallal (+ vagy X) szavazott;
 - toll helyett ceruzát használt.
- Lehetnek olyan **szavazólapok, amelyek érvényessége vitatott**. Ezekről a bizottság ekkor még nem dönt, csupán megszámlálja és külön csoportosítja azokat!

- A KSZSZB **elhatározhatja** a szavazólapok **ismételt megszámlálását**. Célszerű a bizottságnak a számlálást legalább két alkalommal elvégeznie. A jegyzőkönyvben rögzíteni kell, hogy a KSZSZB hány alkalommal számlálta meg a szavazólapokat.
- A KSZSZB először az **érvénytelen szavazólapokat** számlálja össze. Az érvénytelenség okát a szavazólap hátoldalára rávezeti és azt a bizottság jelen

lévő tagjai aláírják. A KSZSZB kötegebe foglalja az érvénytelen szavazólapokat és a köteget lezárja úgy, hogy a pecsét megsértése nélkül szavazólapot ne lehessen kivenni, illetőleg betenni. A kötegre rá kell írni a szavazókör sorszámát és a kötegen lévő szavazólapok számát.

– A KSZSZB következő lépésben az **érvényes szavazatokat** számolja meg.

Ennek első mozzanata, hogy a KSZSZB külön csoportosítja az azonos listára leadott szavazatokat tartalmazó szavazólapokat, majd csoportonként megszámlálja azokat.

Ha a KSZSZB megállapítja, hogy az urnába olyan személy által leadott szavazólap került, aki az adott külképviseleten **szavazati joggal nem rendelkezik**, a listákra leadott érvényes szavazatok közül – a jogosulatlanul szavazók száma szerint – listánként egyet-egyet érvénytelennek nyilvánít, és erről külön jegyzőkönyvet készít.

– A KSZSZB ezt követően a **vitatott szavazólapokról** dönt, hogy érvényesnek vagy érvénytelennek minősíti azt.

Ha a KSZSZB egyes vitatott szavazólapokról megállapítja, hogy az nem érvényes, akkor külön kötegebe helyezi ezeket. **FONTOS**, hogy a lezárt, már érvénytelen szavazólapokat tartalmazó köteget megbontani tilos! A vitatott, majd érvénytelennek nyilvánított szavazólapok **külön kötegebe** kerülnek.

Minden egyes vitatott, de utóbb érvénytelennek minősített szavazólap hátoldalán a KSZSZB feltünteti az érvénytelenség okát és azt a KSZSZB tagjai aláírják.

Ha a vitatott szavazólapok közül a KSZSZB valamelyiket érvényesnek nyilvánítja, azt a szavazat tartalmának megfelelő csoportba helyezi.

– **Ezt követően az érvényes szavazólapokat** listánként **kötegelni** kell. A kötegekre külön-külön rá kell írni az érvényes szavazatok számát. A kötegeket úgy kell lezárni és pecséttel ellátni, hogy azokból a pecsét megsértése nélkül szavazólapot ne lehessen kivenni, illetőleg betenni. A kötegekre rá kell írni a szavazókör sorszámát is.

I) A szavazóköri jegyzőkönyv kitöltése

A szavazás szavazóköri eredményének megállapítása a jegyzőkönyvek kiállításával fejeződik be. **A szavazóköri eredményről készülő jegyzőkönyvet a jegyzőkönyvvezető a KSZSZB utasításai alapján tölti ki.**

A Ve. rendelkezései alapján a külképviseleteken kialakított szavazókörökben nem kell adatalapot kiállítani a szavazatok első összeszámlálását követően. A külképviseleten leadott szavazatok megszámlálásáról csak a végleges eredményt tartalmazó jegyzőkönyvet kell készíteni.

A jegyzőkönyvet csak tollal lehet kitölteni!

A jegyzőkönyvet a szavazatszámoló bizottság mellett működő jegyzőkönyvvezető a bizottság döntései alapján tölti ki. A jegyzőkönyvvezető feladata a pontos, teljes kitöltés, valamint annak ellenőrzése, hogy a jegyzőkönyvet mindenki aláírta.

A jegyzőkönyvet három példányban kell elkészíteni. Az 1. és 2. számú példányokat, valamint a mellékleteket* a szavazatszámoló bizottság elnöke szállítja az Országos Választási Irodához. A 3. számú példány a nagykövetségen – a szavazás magyarországi lezárását követően – 3 napig megtekinthető.

* **Mellékletek:** – visszautasítottak jegyzéke; és a jegyzőkönyv a szavazás közben előforduló fontosabb eseményekről, valamint a szavazatszámoló bizottság elnökének a rend fenntartása érdekében tett intézkedéseiről

A szavazóköri jegyzőkönyv (7. számú melléklet) egyes rovatainak kitöltésével kapcsolatosan az alábbiakra kell figyelni:

- A szavazás kezdetének a szavazás helye szerinti azon időpontot kell beírni, amikor a szavazóhelyiség kinyitott. (A oldal)
- „I” rovat: az érvénytelen szavazólapok és az érvénytelen szavazatot tartalmazó szavazólapok számát össze kell adni (a gyakorlatban ez azt jelenti, hogy az „I” rovatba az érvényes szavazatot nem tartalmazó szavazólapok számát kell feltüntetni): a szavazat és a szavazólap érvénytelenségéről lásd a 4.2.2.2. fejezet k) pontját. (B oldal)
- a „B” és „C” rovatba szám nem kerülhet, ugyanis a külképviseleti névjegyzékre a szavazás napján senkit nem lehet felvenni és onnan senkit nem lehet törölni: ezekbe a rovatokba „–” jelet kell tenni. (B oldal).

m) A szavazóköri jegyzőkönyv ellenőrzése

A jegyzőkönyvvezető a szavazóköri jegyzőkönyvet átadja a külképviseleti választási iroda vezetőjének, aki jogi és számszaki szempontból leellenőrzi azt. Ha a külképviseleti választási iroda a szavazóköri jegyzőkönyv hibás kitöltését észleli, visszaadja azt a szavazatszámoló bizottságnak. Ha külképviseleti választási iroda vezetője a rovatok kitöltését rendben találja, akkor a szavazóköri jegyzőkönyvet telefaxon továbbítja az OVI-nak.

Az Országos Választási Iroda a telefaxon megkapott szavazóköri jegyzőkönyvet újból leellenőrzi, és értesíti a külképviseleti választási iroda vezetőjét arról, hogy a jegyzőkönyv rovatainak kitöltése pontos-e. Eddig az értesítésig a KSZSZB-nek együtt kell maradnia, mert az esetleges hibákat a bizottságnak kell kijavítania!

n) A szavazóköri jegyzőkönyv másolati példányainak átadása a megbízott tagok részére

A Ve. szerint a szavazatszámoló bizottság megbízott tagjai jogosultak arra, hogy a jegyzőkönyvek egy-egy másolati példányát megkapják, melyet a KSZSZB elnöke hitelesít. Ha a sokszorosításra a nagykövetségen nincs megfelelő technikai eszköz, akkor a jegyzőkönyvet annyi további példányban kell kiállítani, ahányan azt a szavazatszámoló bizottság megbízott tagjai közül kérték.

Mivel a szavazatszámoló bizottság megbízott tagjai a jegyzőkönyvek csak olyan másolati példányát kaphatják, amely megegyezik a végleges jegyzőkönyvvel, a sokszorosításra csak azt követően kerülhet sor, miután az Országos Választási Iroda visszajelezte a rovatok pontos kitöltésének tényét.

4.2.3. Feladatok a szavazást követően

A KSZSZB a jegyzőkönyv első és második példányát, valamint a mellékleteket borítékba helyezi. A szavazás során felhasznált és fel nem használt (az előzőekben írtak szerint kötegelt és pecséttel lezárt) szavazólapokat, a külképviseleti névjegyzéket és a KSZSZB által hozott határozatokat a külképviseleti választási iroda vezetője átadja a KSZSZB elnökének, aki azt személyesen juttatja el az Országos Választási Irodához.

5. FÜGGELÉK